

Aarhus d. 1. december 2021

Til
Aarhus Kommune
Teknik og Miljø
Plan, Byggeri og Miljø

Bemærkninger til *Temaplan – Naturen i Aarhus*

Danmarks Naturfredningsforening (DN) i Aarhus billiger grundlæggende kommunens forsøg på, i en dedikeret temaplan, at sætte rammerne for udviklingen af naturen i Aarhus. Idet vi dog undrer os over den ualmindeligt langvarige tilblivelsesproces, ønsker vi at henvise til [vore tidligere bemærkninger](#) indsendt ifm. debatoplægget til temaplanen (oprindeligt kaldet *Sammenhæng mellem naturområder*) d. 5. september 2019. Heraf fremgår DN's overordnede betragtninger vedrørende en sammenhængende natur i Aarhus, samt de hensyn og interesser som vi finder særligt relevante at iagttage.

De følgende bemærkninger knytter sig således mere specifikt til enkelte elementer i det udsendte forslag til temaplan, eller udtrykker generelle opmærksomhedspunkter, der tåler gentagen italesættelse.

Græsning som virkemiddel

Den største forvaltningsmæssige udfordring i de eksisterende beskyttede naturområder er tilgroning, som følge af en massiv og unaturligt høj næringsstofbelastning af de lysåbne naturtyper, og et fravær af græssende dyr. Trods de prisværdige intentioner bag de på side 17-18 oplyste kommunalt initierede græsningsprojekter, er det samlede arealmæssige omfang af disse projekter helt utilstrækkeligt til at opretholde eller forbedre den generelle naturtilstand i kommunen, i det nødvendige omfang. Der skal iværksættes større og mere selvforvaltende initiativer, hvori helårsgræssende dyr spiller en central rolle. Det glæder derfor DN at konstatere, at temaplanen også adresserer denne strategi, om end vi gerne så at det var endnu tydeligere.

På side 5 erklæres, at *hele værktøjskassen* skal i brug i bestræbelserne på at skabe mere natur. Blandt de i øvrigt udmærkede eksempler på uundværlige redskaber bør eksplicit nævnes græsning, der ift. tilgroning og dynamisk påvirkning af landskabet er et uomgængeligt og omkostningseffektivt virkemiddel. DN mener, at Kommunen har et ansvar for proaktivt at italesætte og fremme denne forvaltningsform, ikke mindst i en tid, hvor græssende dyr er genstand for en meget u hensigtsmæssig og i alle henseender ubegrundet dæmonisering. En temaplan er en udmærket anledning til at signalere, i hvilken retning man ønsker at bevæge sig.

Ikke blot i storskala-projekter, men også fm. plejeinitiativer på mindre naturbeskyttede arealer (§3-enge, moser, overdrev, f.eks. <15 ha) bør det indgå i kommunens overvejelser, om der kan iværksættes helårsgræsning. Der findes talrige vellykkede eksempler på dette, og der arbejdes aktuelt på flere fronter for at ændre lovgivningen, således at den vil tilgodese sådanne initiativer, såvel ud fra et natur- som forretnings/forvaltningsmæssigt perspektiv.

Naturudvikling og realisering af Grønt Danmarkskort

DN har ved tidligere lejlighed kvitteret for udarbejdelsen af Kommunens vision for *Et grønnere Aarhus*, hvori målet om en markant forøgelse af såvel skovarealet som det samlede naturareal i kommunen senest fastsættes. Med den aktuelle hastighed, hvormed naturarealet udvikles og udvides synes det imidlertid åbenlyst, at ambitionen umuligt kan indfries inden 2030. Der er behov for en helt anderledes ambitiøs økonomisk prioritering af opgaven, således at man gennem jordopkøb/jordfordeling kan realisere en markant arealforøgelse. Dette bør have øget politisk fokus i årene fremover, men det er samtidig vigtigt, at en sådan prioritering ikke sker på bekostning af de løbende driftsbevillinger, der er en forudsætning for en hensigtsmæssigt forvaltning af de eksisterende naturarealer. Ovenstående understreger betydningen af styrkede (statslige?) finansieringsmuligheder, hvis realiseringen af Grønt Danmarkskort skal lykkes i tide til at standse tilbagegangen i biodiversitet og ikke blot forblive en teoretisk øvelse.

På side 11 fremgår det, hvorledes en væsentlig del af den opnåede forøgelse af arealer med særlige naturbeskyttelsesinteresser er sket ved etablering af flere søer. Det er selvsagt godt med vand i landskabet, men ud fra en naturfaglig betragtning bør nye (næringsberigede) vandhuller kun udgøre en marginal del af den kvantitative naturforøgelse i Aarhus kommune.

Det glæder DN at konstatere, at der tilsyneladende findes en politisk vilje til gradvist at lade kommunalt ejede arealer i det åbne land udgå af omdrift og overgå til egentlig natur. Sammen med beslutninger om udlægning af mere urørt skov er det et afgørende bidrag til målet om mere og vildere natur i Aarhus kommune. I den forbindelse kan det måske undre, at udpegningen af Potentielle Naturområder (side 10) ikke er øget siden KMP17. Særligt i området omkring Marselisborgskovene ville en sådan udpegning kunne understøtte fremtidige udvidelser af Moesgaard Vildskov, forstået som større selvforvaltende områder med en naturlig blanding af skov og lysåben natur.

Det glæder ligeledes DN at konstatere, at man i udvidelsen af Grønt Danmarkskort har været særligt opmærksom på at styrke de grønne forbindelser på tværs af kommunegrænser.

Det fremgår af retningslinjer for Grønt Danmarkskort (SMN 4), at multifunktionalitet bør tænkes ind som et middel i realiseringen. Det anerkender DN, blot det ikke overskygger den bagvedliggende intention om en målrettet indsats for biodiversiteten.

Endelig så DN gerne, at der i omtalen af de bynære naturområder sættes fokus på det store potentiale for en vildere natur, som findes på offentligt ejede arealer i tilknytning til institutioner o. lign. eller ved private erhvervsdomiciler langs byens indfaldsveje.

Benyttelse vs. Beskyttelse

I temaplanens retningslinjer for områder med særlige naturbeskyttelsesinteresser hæfter DN sig særligt ved kommunens øjensynlige vilje til at begrænse rekreative aktiviteter, såfremt disse risikerer at kompromittere naturhensyn. Det er en positiv – og i stigende grad nødvendig – tilkendegivelse, som DN håber vil blive effektueret, om nødvendigt.

Der vil i bestræbelserne på at udvide det samlede naturareal og styrke kvaliteten af naturen givetvis også opstå situationer i fremtiden, hvor det vil være relevant at tale om at udvide eller fremme naturinteresser på bekostning af eksisterende friluftstaktiviteter. Det bør være et legitimt formål og genstand for en rimelig afvejning af interesser.

Japansk pileurt

Det bemærkes, at den i øvrigt illustrative side 14 i temaplanen efter vort bedste skøn viser en tæt bevoksning af den stærkt invasive problemart Japan-pileurt (*Reynoutria japonica*), antageligt ved Thors Møllebæks udmunding i Aarhus Bugt?! DN finder, at man med fordel kan ændre illustrationen – og i øvrigt foranstalte en bekæmpelse af bevoksningen.

Med venlig hilsen

Sebastian Jonshøj, formand